

TEMA DE PROIECTARE

1. ORGANIZATORUL CONCURSULUI: Municipiul Târgu Mureș

2. NECESITATEA ȘI SCOPUL CONCURSULUI

Necesitatea concursului

Necesitatea organizării unui concurs de idei pentru străzile studiate a apărut într-un cadru mai amplu de intervenție asupra zonei centrale a municipiului Târgu Mureș, constituindu-se ca una din verigile importante în procesul de transformarea a zonei într-un spațiu urban mai prietenos față de om și mediu. Rezultatul final așteptat al acestui proces mai cuprinzător este redarea către locuitori și turiști a zonei istorice centrale a municipiului, coroborată cu punerea în valoare a patrimoniului arhitectural – istoric existent, cu încurajarea vieții sociale și cu reducerea poluării mediului.

În plus, necesitatea concursului se profilează pe fondul unor modificări fundamentale ale priorităților societății europene și internaționale și în contextul politicilor europene cu accent pe:

- **reîmprospătarea funcției sociale a orașelor, însoțită de creșterea siguranței și incluziunea tuturor grupurilor.** Spațiul public urban trebuie să-și recapete, să încurajeze și să-și diversifice funcțiile sociale pe care le joacă: spațiu tip agora – de exprimare a opiniei publice, spațiu al creativității de exprimare prin dramă stradală și improvizații, spațiu de socializare și chiar spațiu de lucru - în perioadele calde, acesta poate acomoda prezența angajaților care preferă uneori să-și ia laptopul și să lucreze într-un spațiu deschis și amenajat atractiv decât într-un spațiu închis al biroului (sau al antreprenorilor care au întâlniri de afaceri la terasele localurilor din zonă).
- **dezvoltarea mobilității urbane durabile** care trebuie să devină mult mai puțin dependentă de utilizarea autoturismelor personale, prin schimbarea accentului de la o mobilitate bazată în principal pe utilizarea acestora la o mobilitate bazată pe utilizarea bicicletei și a mersului pe jos ca mijloace/ modalități preferabile de deplasare pe distanțe scurte și medii, coroborată cu utilizarea transportului public de înaltă calitate și eficiență.
- **sănătatea cetățenilor.** Mersul pe jos și cu bicicleta și petrecerea timpului în aer liber au beneficii multiple asupra sănătății, atât prin efectele directe asupra organismului, precum reducerea riscurilor la diferite boli și îmbunătățirea stării de bine, cât și ca urmare a reducerii emisiilor de CO₂ prin reorientarea spre mijloace ecologice de deplasare și prin renunțarea cel puțin temporară utilizării autoturismului personal. Efectele asupra sănătății populației pot fi contorizate chiar și în termeni financiari - număr mai scăzut zile de concediu medical/ an.
- **designul ca mod de educare al cetățenilor și societății.** Designul și modul de funcționare al străzilor, trotuarelor, infrastructurii pentru biciclete, al spațiilor verzi, al elementelor de design urban dedicate persoanelor cu dizabilități, al mobilierului urban reprezintă exprimarea în concret a ideilor despre modul în care oamenii pot și ar trebui să trăiască și despre cum natura poate fi protejată; acestea joacă un rol educativ, modelând subtil percepția cetățenilor despre mediu, despre propriile lor nevoi și drepturi, precum și ale persoanelor din grupuri sociale vulnerabile, cum ar fi persoanele ale căror dizabilități le afectează deplasarea, dar și modul în care acestea pot fi îndeplinite.
- **conștientizarea, creșterea responsabilității instituțiilor și cetățenilor față de mediu și asumarea unei atitudini proactive.** Indiferent de situația pe glob, ne aflăm cu toții într-o situație critică din punct de vedere climateric și al mediului, fiind în pragul unui posibil

dezastru la scara întregii planete. Dacă dorim să revărsăm unele tendințe negative și să prevenim dezastrul global, atunci este necesar să utilizăm orice mijloc corect pentru a minimiza daunele și pentru a proteja ceea ce mai avem încă. Amenajarea teritoriului și proiectarea urbană reprezintă elemente cheie în acest proces.

- **utilizarea durabilă a resurselor și a terenurilor și reciclarea ca mijloc de stopare al poluării.** Modul în care resursele au fost și sunt încă folosite a generat și continuă să genereze poluare, degradarea mediului și conduce la epuizarea resurselor. În cadrul Pactului verde european, noul plan de acțiune pentru economia circulară prevede o agendă orientată spre viitor pentru o UE mai curată și mai competitivă și pentru a contribui pe deplin la neutralitatea climatică. Printre soluțiile luate în considerare pentru contracararea efectelor ecologice asupra mediului ale activităților umane se numără utilizarea rațională a resurselor naturale și a materialelor reciclate împreună cu tehnologii prietenoase față de mediu. Eco-Design-ul reprezintă modalitatea de proiectare care contribuie la reducerea impactului negativ asupra mediului, pe tot parcursul ciclului de viață a produsului. În prezent, competitivitatea unui produs se măsoară inclusiv din punct de vedere ecologic, designer-ul având în vedere consumul de energie și de material necesar pe toată durata ciclului de viață a respectivului produs. Aceste principii trebuie să fie implementate inclusiv în proiectarea urbană.
- **creșterea rezilienței spațiului urban la impactul inevitabil al schimbărilor climatice** generatoare de extreme climatice: valuri de căldură și precipitații însemnate cantitativ înregistrate într-o perioadă scurtă de timp. În acest context, spațiul public poate juca un rol important în gestionarea apei de ploaie, prin absorbția locală a acesteia și evitarea cât de mult posibil a scurgerii acesteia în sistemul de canalizare a orașului. De asemenea, amenajarea spațiului public trebuie să contribuie la reducerea efectelor insulelor de căldură urbană și a emisiilor de gaze cu efect de seră prin înnobilitarea spațiului urban cu elemente de cadru natural și printr-o atenție specială acordată materialelor utilizate și a procentului de mineralizare a suprafețelor publice.

Scopul concursului

Concursul are ca scop principal selectarea celor mai bune propuneri pentru valorificarea zonei studiate în contextul nevoilor comunitare actuale prin:

- creșterea calității spațiilor destinate întâlnirilor sociale din zonă
- punerea în valoare a monumentelor și ansamblurilor arhitectural – urbanistice din zonă și creșterea atractivității zonei pentru turism
- ameliorarea peisagistică
- rezolvarea conflictelor generate de caracterul multifuncțional al zonei studiate (centru istoric, cultural, economic, administrativ, educațional, social)
- reorganizarea circulației în vederea reducerii traficului motorizat, a poluării în zonă și a creșterii numărului de deplasări alternative și cu mijloace de transport în comun
- facilitarea deplasării persoanelor cu probleme de mobilitate – elemente de design dedicate celor două categorii: persoanele cu dizabilități motorii și cu deficiențe de vedere
- implementarea de măsuri de adaptare la schimbările climatice

Soluția de intervenție va avea în vedere impactul estimat asupra vieții comunității (interacțiune socială, locuri de odihnă, evenimente urbane, etc).

3. AMPLASAREA / CARACTERISTICILE SITURILOR STUDIATE

Cele trei spații studiate în cadrul concursului sunt parte componentă a nucleului istoric al municipiului, zona având o profundă încărcătură istorică, culturală și arhitectural-urbanistică. Acest substrat istoric reprezintă baza arhitectonică pentru funcționarea unei multitudini de activități: administrative, financiar – bancare, de recreere și agrement, comerciale, educaționale, locuire, culturale, turistice, sociale etc.

Străzile studiate se află integral în zona construită protejată a municipiului Târgu Mureș și sunt grevate de existența unor monumente istorice și situri arheologice.

Cele trei străzi propuse pentru reorganizare sunt limitrofe ansamblului de piețe centrale ale municipiului - Piața Trandafirilor și Piața Victoriei care constituie nodul principal de circulație al municipiului, aflându-se la întretăierea drumurilor istorice care au generat topografia orașului actual.

Străzile supuse amenajării reprezintă tronsoane ale unor trasee majore de circulație pietonală. Străzile Bolyai și George Enescu sunt parte componentă a unui traseu pietonal care intersectează perpendicular coridorul menționat mai sus constituit de Piața Trandafirilor, traversând orașul dinspre B-dul 1 Decembrie 1918 (Cartierul Tudor Vladimirescu) înspre Piața de Zi de pe strada Cuza Vodă și Parcul Sportiv. Dacă strada George Enescu reprezintă una din variantele de legătură între Piața Trandafirilor și str. Cuza Vodă (un alt coridor intens circulat), strada Bolyai cunoaște o presiune pietonală puternică, reprezentând principala variantă de scurgere a fluxurilor de pe latura de NE a Pieței Trandafirilor.

Configurația actuală a orașului a rezultat din dezvoltarea treptată a Orașului de sus, desfășurat pe terasa mijlocie a râului Mureș, către Orașul de Jos, constituit ulterior pe terasa inferioară a râului. Strada Bolyai reprezintă una din vechile legături dintre Orașul de sus și Orașul de Jos. "Orașul de sus" a avea ca centru de greutate porțiunea din fața actualului Liceu Bolyai, cunoscută și sub denumirea de "piața veche" sau "piața mică". Centrul de interes al "Orașului de jos" l-a constituit "piața mare" - actuala esplanadă centrală (Piața Trandafirilor). Dominanta funcțională a celor două piețe a constituit-o comerțul, acestea existând ca noduri comerciale ale orașului, "piața mică" - fiind loc de târg pentru lemn și grâne, iar "piața mare" ca loc de schimb a mărfurilor produse de bresle. (cf. studiului de fundamentare Zona centrală Târgu Mureș aferent documentației de Reactualizare PUG Târgu Mureș)

Conform aceluiași studiu, unitatea structurii urbane s-a conservat prin legăturile dezvoltate între cele două piețe. "Pasul mare" (Nagy köz) a constituit principalul traseu pietonal de legătură, dezvoltat în lungul actualei străzi Bolyai (a funcționat ca pietonal din cauza pantei accentuate a terenului 8%); "Pasul mic" (Kis köz) era legătura pietonală păstrată până la jumătatea veacului ce pornea din fața clădirii internatului Liceului Bolyai și penetra frontul Pieței Trandafirilor în dreptul clădirii cu nr.53. Pasajul a fost ulterior obturat printr-o serie de construcții adăugate clădirii internatului.

4. OBIECTIVELE CONCURSULUI

Obiectivele generale care se doresc atinse prin implementarea soluțiilor propuse sunt următoarele:

- Creșterea calității vieții urbane, îmbunătățirea stării de sănătate a populației din zona urbană și scăderea nivelului de stres al populației - derivate atât din impactul direct al mișcării fizice efectuate, cât și din îmbunătățirea calității aerului, din reducerea insulelor de căldură urbană și a poluării fonice
- Îmbunătățirea esteticii urbane
- Creșterea siguranței și atractivității mersului pe jos și cu bicicleta
- Reducerea poluării mediului – a aerului, solului și apei (pânzei freatice)
- Prevenirea efectelor locale în zonele studiate și adaptarea acestora la schimbărilor climatice

Principii/ reguli /aspecte de care se va ține cont la proiectarea pietonalelor:

- crearea de spații confortabile și *smart* pentru ședere și socializare
- amplasarea de elemente de interes pe categorii de vârstă copii/tineri/vârstnici (de ex. instalații/amenajări pentru joacă, sport, jocuri diverse – table, șah, etc.)
- protejarea zonelor de relaxare/ ședere prin zone tampon față de traficul rutier (de ex. perdele de vegetație)
- propunerea de module de terase pentru alimentația publică (incluzând și podestul suport pentru acestea pentru strada Bolyai)
- integrarea celor trei tipuri de circulații: pietonală, a bicicletelor și vehiculelor motorizate, cu asigurarea siguranței tuturor participanților la trafic; pietonii și bicicliștii vor avea acces permanent, în timp ce autovehiculele motorizate vor avea acces doar în prima parte a zilei, în zilele lucrătoare
- asigurarea accesului riveranilor, a mașinilor de intervenție și a celor de aprovizionare
- desființarea completă a parcărilor
- amplasarea de rastele pentru biciclete
- utilizarea suprafețelor tactile pentru nevăzători; proiectarea de rampe pentru persoanele cu probleme de mobilitate
- studierea locațiilor potrivite pentru amplasarea de panouri de informare și indicatoare de orientare
- soluții fezabile privind adaptarea spațiilor publice studiate la schimbările precum:
 - amenajări peisagistice ale spațiilor verzi cu rol de absorbție a apei pluviale
 - creșterea suprafeței de spațiu verde și a zonelor plantate pentru umbră, după caz
 - realizarea de drumuri și zone de umbră,
 - utilizarea materialelor permeabile și reciclabile/ reciclate, a tehnologiilor ecologice, proiectarea ecologică a elementelor de cadru urban (eco-design); etc.

Obiective specifice. Concurenții vor face propuneri cu privire la următoarele aspecte importante pentru beneficiar:

Strada Bolyai

Obiectiv: transformarea în spațiu pietonal în a doua parte a zilei și în weekend a străzii Bolyai - de la intersecția cu Piața Trandafirilor până la parcul din fața Liceului Teoretic Bolyai Farkas (inclusiv). Concomitent cu rolul de traseu pietonal major, reamenajarea străzii va accentua și funcțiile de relaxare și socializare prin amenajare peisagistică, amplasarea de terase și alte elemente de cadru urban. Acest spațiu va fi tratat ca un fel de „corso” al orașului care oferă spațiu și evenimentelor cultural-artistice.

Strada George Enescu

Obiectiv: Reamenajarea străzii printr-un aspect coerent care să se integreze cu stilul Art Nouveau, accentuând utilitatea unui spațiu cultural, educațional (Palatul Culturii, biblioteca, galeriile de artă), de recreere și care să constituie atât un centru de interes pentru localnici cât și pentru turiști. Propunem să existe o legătură cu scuarul din fața Primăriei (prin stil, elemente asemănătoare dar nu neapărat identice de ex. mobilier urban, iluminat, etc.). Această legătură va permite, într-o etapă ulterioară, conectarea celor două spații prin includerea parcului din fața Prefecturii.

Scuarul Piața Victoriei nr 3

Obiectiv: transformarea zonei într-un spațiu de tip agora – spațiu public ca loc de întâlnire și discuție pentru cetățeni. Scopul principal al propunerii îl reprezintă modernizarea și tratarea unitară a pieței, prin eliminarea parcărilor și extinderea scuarului actual înspre trotuar, prin

desființarea străzii și devierea traficului. Se recomandă amplasarea unui punct de informare turistică, a unei cișmele (fântâni) stradale și a unei stații de autobuz vis-a-vis de Hotelul Grant. În zona stației se va integra un rastel pentru biciclete.

Design de obiect/ amenajări peisagistice

În plus, concurenții vor face propuneri de design/ amenajări peisagistice pentru următoarele obiecte/ amenajări, la alegere:

- stație de autobuz
- rastel pentru biciclete
- terase și podeste aferente pentru strada Bolyai
- amenajări peisagistice pentru spații verzi cu rol de absorbție a apei pluviale, cu evidențierea plantelor recomandate și a detaliilor de concept care permit colectarea și retenția apei de ploaie
- pavaje, incluzând suprafețe tactile pentru nevăzători și rampe pentru persoane cu probleme de mobilitate
- spații de ședere și socializare
- elemente de interes pe categorii de vârstă
- panouri de informare/indicatoare de orientare
- stâlpi de iluminat public, coșuri de gunoi
- elemente de identitate a locului sau orice alte elemente considerate de concurenți ca fiind relevante pentru tema de studiu

5. REDACTAREA PROIECTULUI

Fiecare proiect înscris în concurs va cuprinde un singur format A1 pentru fiecare amplasament propus, paginat vertical.

Piese obligatorii:

- plan de situație scara 1:500/1:200/1:100, după caz, pentru fiecare amplasament propus
- o schemă conceptuală și explicativă de utilizare a spațiului
- profile transversale și longitudinale
- minim 2 perspective
- detalii de design pentru elementele menționate în **Design de obiect/ amenajări peisagistice**
- text descriptiv și justificativ ce va cuprinde argumentarea soluției propuse, descrierea materialelor / produselor utilizate, impactul estimat asupra circulației și a practicilor sociale, conceptul de adaptare la schimbările climatice propus pentru amplasamentele studiate, conceptul care a stat la baza organizării circulației pentru persoanele cu probleme de vedere și de mobilitate

Piese opționale:

- concurenții pot adăuga orice piesă considerată utilă pentru prezentarea soluțiilor propuse

6. CRITERII GENERALE DE APRECIERE

- creativitatea, originalitatea
- calitatea tehnică a soluțiilor
- fundamentarea și sustenabilitatea soluțiilor
- definirea și explicitarea conceptului urbanistic

- calitatea imaginii propuse

7. DOCUMENTAȚIA CONCURSULUI

Organizatorul concursului pune la dispoziție:

- Geometriile ETERRA ale imobilelor din zonă
- Ortofoto 2020
- Ridicare topografică
- Studii de fundamentare aferente documentației de Reactualizare PUG Târgu Mureș:
Târgu Mureș - Studiu istoric și Zona centrală Târgu Mureș
- Limita zonei construite protejate și a siturilor arheologice, conform studiului istoric
aferent Reactualizării PUG Târgu Mureș
- Planșa monumente și ansambluri istorice

ARHITECT ȘEF,
arh. Miheț Florina Daniela

Întocmit: Coralia Goicovici, urbanist
Verificat: Luiza Dumitru, șef serviciu